

2014–2020 m. programinio laikotarpio vietos projektų, pateiktų po 2017 m. rugsėjo 1 d. pagal vietos plėtros strategijas, įgyvendinamas bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo procedūros aprašo
42 priedas

Pagrindinės įmonės dydžio, savarankiškumo ir (arba) didžiausios paramos sumos susijusioms įmonėms (jei taikoma pagal priemonių įgyvendinimo taisykles) bei funkcinio nesavarankiškumo nustatymo gairės

1. Teisės aktai, kuriais turi būti vadovaujama nustatant įmonių susietumą yra Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas (toliau – SVV įstatymas), 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo 2003/361/EB (toliau – Komisijos rekomendacija), Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 kovo 26 d. įsakymu Nr. 4-119 „Dėl Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašo ir Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijos formos patvirtinimo“, Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 4-126 „Dėl Smulkiojo ar vidutinio verslo subjekto vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2014 m. vasario 27 d. Europos teisingumo teismo sprendimas byloje Nr. C-110/13 (toliau – ETT sprendimas).

2. Susietumui nustatyti (tiek dėl įmonės dydžio, tiek dėl maksimalios paramos sumos per 2014–2020 m. laikotarpį) vadovaujama smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija (toliau – SVV deklaracija) (jei ši deklaracija nėra integruota į paraiškos formą ir / ar nepateikta su paraiška, vadovaujantis VP administravimo taisyklių 107 punktu rašomas paklausimas) ir pareiškėjo teikiamais papildomais duomenimis po paklausimo, jei nustatoma neatitikimų su viešai prieinamais duomenimis (fizinių asmenų atveju vadovaujama pareiškėjo pateiktais papildomais duomenimis po paklausimo). Neturint prieigos prie reikalingų registrų, krepiamasi į Agentūrą dėl metodinės pagalbos. Vertinimas tęsiamas, gavus Agentūros atsakymą.

3. Vadovaujantis KPP administravimo taisyklių 47 punktu, paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po paklausimo (-ų). KPP administravimo taisyklių 47 punkte nustatyta, kad jei aukščiau aptarti duomenys skiriasi, vadovaujama registruose esančiais duomenimis.

4. SVV deklaracijoje pateiktų duomenų teisingumas tikrinamas vadovaujantis:

- UAB, MB, VŠĮ atveju, Juridinių asmenų dalyvių informacinė sistema (toliau – JADIS), Juridinių asmenų registro (toliau – JAR) (aiškinamasis raštas) informacija;
- AB, ŽŪB, KO, asociacijų atveju nariai tikrinami JADIS;
- fizinių asmenų atveju, ar asmuo užsiima ekonomine veikla, gautos pajamos, tikrinama Ūkininkų ūkio registre, VMI interneto svetainėje (dėl veiklos vykdymo pagal individualios veiklos pažymą ir sutikrinant su veiklą, kurioms reikalingi verslo liudijimai, sąrašu). Jei kitais būdais nėra galimybės patikrinti pajamų gavimo, tokiu atveju būtų prašoma turinčių individualios veiklos pažymą teikti savo pajamų deklaracijas VMI ir atitinkamai jas pateikti VVG. Fizinių asmenų dalyvavimas kitų subjektų valdyme tikrinamas JADIS, dalyvavimas kitų AB, ŽŪB ir KO veikloje

tikrinamas pagal pareiškėjo pateiktą informaciją. Galimybės balsuoti akcininkų susirinkimuose tikrinamos JAR ir (arba) pagal pareiškėjo pateiktą informaciją;

- paraiškoje / verslo plane esančiais duomenimis, taip pat gautais atsakymais į paklausimus (pagrindinių žaliavų tiekėjas, prekių / paslaugų pirkėjas, valdybos nariai, jei nuomojasi patalpas, patalpų nuomotojas, jei paraiškoje / verslo plane nurodytos paskolos ne iš kredito institucijos, kreditą suteikęs asmuo ir kt.). Pavyzdžiui tikrinama, ar žaliavų ir (arba) prekių/paslaugų, NTR nuomos kainos neriboja konkurencijos rinkoje (pvz. yra ženkliai žemesnės nei esančios rinkoje). Suteiktos, ar ketinančios suteikti paskolų palūkanų norma yra ženkliai mažesnė nei esanti rinkoje. Valdybos, stebėtojų narius tikriname, ar neturi lemiamo poveikio pareiškėjui, per turimus tarpusavio ryšius, susitarimus, įgaliojimus arba per valdomas akcijas, pajus kitose įmonėse, kurios pavyzdžiui palankiomis sąlygomis suteikė, ar ketina suteikti paskolą, nuomoja NTR ir pan.;

- kita viešoje erdvėje esančia informacija, kuri turi būti patikrinama teikiant paklausimus pareiškėjui.

- Nustačius neatitikimų SVV deklaracijoje arba jei trūksta duomenų, vadovaujantis VP administravimo taisyklių 107.1 papunkčiu, siunčiamas paklausimas, kuriame nurodomi nustatyti faktai ir paprašoma pateikti pakoreguotą SVV deklaraciją arba motyvuotus ir pagrįstus paaiškinimus, kodėl VVG turima informacija yra pasenusi ir netinkama vertinti.

5. Susietumo/savarankiškumo nustatymo procesas:

5.1. Pagal SVV įstatymą įmonės skirstomos į:

- **Savarankiška įmonė** – įmonė, kuri neturi nei partnerinių, nei susijusių įmonių.
- **Partnerinės įmonės** – įmonės, pagal šį įstatymą nepriskiriamos prie susijusių įmonių ir tiesiogiai ar netiesiogiai (per vieną ar kelias susijusias ar partnerines įmones) turinčios ne mažiau kaip 25 ir ne daugiau kaip 50 procentų kitos įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimų įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) turinčios ne mažiau kaip 25 ir ne daugiau kaip 50 procentų visų kitos įmonės dalyvių balsų.

- **Susijusios įmonės** - įmonės, atitinkančios SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies punktuose nustatytus kriterijus:

- 1) įmonės, kurias sieja kuris nors iš šių ryšių:
 - a) viena įmonė turi daugumą dalyvių balsų kitoje įmonėje;
 - b) viena įmonė turi teisę skirti ir atšaukti daugumą kitos įmonės valdymo, priežiūros ar administravimo organo narių;
 - c) įmonei suteikta teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei dėl sutarčių, sudarytų su ta kita įmone, arba dėl šios įmonės steigimo dokumentų nuostatų;
 - d) įmonė, turinti dalyvių balsų kitoje įmonėje, kuri dėl su tos kitos įmonės dalyviais sudarytų sutarčių kontroliuoja daugumą šios įmonės dalyvių balsų;
- 2) kai dėl to paties fizinio asmens ar kartu veikiančių fizinių asmenų veiklos susiformavę bent vienas iš šios dalies 1 punkte nurodytų įmonių ryšių, jeigu šios įmonės verčiasi tokia pačia veikla ar tokios pačios veiklos dalimi toje pačioje rinkoje ar susijusiose rinkose;
- 3) kai tarp įmonių yra susiformavę bent vienas iš šios dalies 1 punkte nurodytų įmonių ryšių per vieną ar kelias įmones arba per šio straipsnio 15 dalies 1–4 punktuose nurodytus investuotojus.

5.2. susijusių įmonių ir partnerinių įmonių nustatymas.

5.2.1. Nustatomi pareiškėjo siejantys ryšiai su kitomis įmonėmis:

Tikrinama, kiek turi akcijų ar pajų (UAB, AB atveju tikrinamas akcijų skaičius, ŽŪB, KO atveju tikrinamas pajų skaičius, MB, VŠĮ, Asociacijų, Labdaros ir paramos fondų atveju tikrinami nariai/dalininkai) ir kiek turi balsavimo teisių tiesiogiai pats vienas ir su asmenų grupe, jei nustatomi ryšiai. Patikriname pagal įstatus, JADIS, kokias valdo akcijas (privilegiuotos, paprastos), pajininkų balso vertę ir kt.

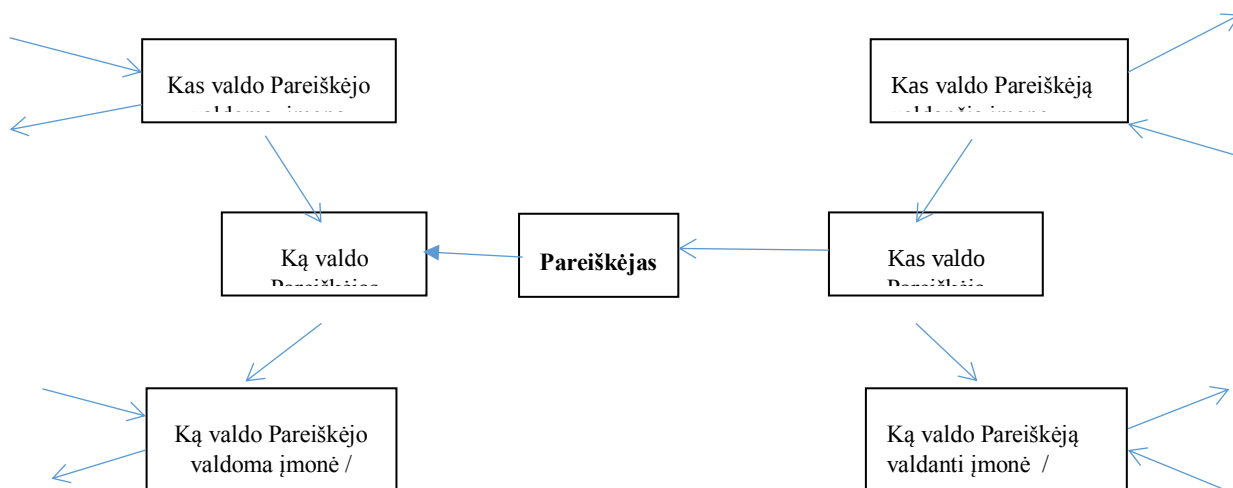
5.2.1.1. Ar viena įmonė turi daugumą dalyvių balsų kitoje įmonėje:

I ratas – kas valdo Pareiškėją, ką valdo Pareiškėjas;

Nustatome pareiškėjo UAB, AB kas akcininkai, ŽŪB, KO kas pajininkai, MB kas nariai.

II ir ...n ratas – kas valdo Pareiškėjo valdomą įmonę, ką valdo Pareiškėjo valdoma įmonė, ką valdo Pareiškėją valdanti įmonė, kas valdo pareiškėją valdančią įmonę. **Tikrinama, kol nustatomi dalyviai, kurių niekas nevaldo.**

Schemos pavyzdys:



5.2.1.2. ar pagal įstatus, steigimo ar kitus dokumentus kita įmonė turi teisę, pvz., skirti ir atšaukti daugumą pareiškėjo valdymo ar administravimo organo narių. Įmonių susietumą bei funkcinį nesavarankiškumą galima nustatyti pagal SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto b papunktį, kuriame numatyta, kad reikia vertinti tuos, kurie gali paskirti daugumą kitos įmonės valdymo, priežiūros ar administravimo organo narių. Tikrinama įmonės vadovo (prie vienasmenio atstovavimo), valdybos (jeigu sudaroma) ir (arba) stebėtojų tarybos (jeigu sudaroma) narius (jų turimų akcijų, pajų dalį kitose įmonėse, dalyvavimą kitų įmonių valdymo, priežiūros ar administravimo organuose). Jei šios informacijos nerandama registruose, ją pateikti prašoma pareiškėjo.

5.2.1.3. ar įmonei suteikta teisė daryti lemiamą poveikį kitai įmonei dėl sutarčių, sudarytų su ta kita įmone arba dėl šios įmonės steigimo dokumentų nuostatų. Įmonių susietumą pagal SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto c papunktį bei funkcinį nesavarankiškumą galime nustatyti iš verslo plano duomenų, pateiktų sutarčių su tiekėjais, pirkėjais, kai su tiekėjais ar klientais sudaromos labai svarbios ilgalaikės tiekimo sutartys arba suteikiamos paskolos, kurie kartu su struktūriniais ryšiais taip pat gali suteikti galią daryti lemiamą įtaką ir kitų dokumentų (jei duomenys nepateikti, turi būti paprašyta juos pateikti) (pvz., jei pateiktoje sutartyje ar verslo plane yra nurodyta, kad pareiškėjas pagrindinę žaliavą perka iš vieno tiekėjo arba iš pagrindinių kelių tiekėjų, iš to paties asmens nuomojasi nekilnojamąjį turtą, tam pačiam asmeniui parduoda prekes / paslaugas ir pan.; kai perkama iš kelių tiekėjų, būtina patikrinti, ar pagrindiniai tiekėjai nėra tarpusavyje susiję).

Esminė įtaka (lemiamas poveikis) pagal MVI vadovą pripažįstama visada, kai įmonės veiklos ir finansų politikai daroma įtaka pagal kitos įmonės norus. Esminę įtaką darančios „įmonės“ samprata apima viešąsias įstaigas, privačius subjektus (koks bebūtų jų teisinis statusas) ir fizinius asmenis.

Ryšų, kuriais gali būti daroma esminė įtaka, pavyzdžiai (remiantis Komisijos suvestiniu pranešimu dėl jurisdikcijos pagal 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės):

-akcininkas turi „veto teises“ priimant strateginius įmonės sprendimus, nors šis akcininkas neturi galios savarankiškai tokių sprendimų priimti. Veto teisės turi būti susijusios su strateginiais sprendimais dėl verslo ar finansų politikos, todėl turi aprėpti daugiau nei veto teisės, paprastai priskiriamos smulkiesiems akcininkams siekiant apsaugoti jų kaip investuotojų į įmonę finansinius interesus. Veto teisės, kuriomis gali būti perduodama kontrolė, paprastai siejamos su sprendimais tokiais kaip biudžeto, verslo plano, didelių investicijų ar vyresniosios vadovybės skyrimo klausimais;

- net ir smulkiųjų akcininkų atveju vienvaldė kontrolė gali būti teisiniu pagrindu įgyjama tokiomis aplinkybėmis, kai kartu su akcijų paketu suteikiamos konkrečios teisės (t. y. kartu su privilegijuotosiomis akcijomis smulkiąjam akcininkui suteikiamos išskirtinės teisės nustatyti atitinkamos įmonės verslo strategiją, kaip antai įgaliojimas skirti daugiau nei pusę stebėtojų tarybos ar direktorių valdybos narių);

- įgaliojimais pagal ilgalaikes sutartis įgyjama įmonės valdymo ir išteklių kontrolė, kaip antai įsigyjant akcijų ar turto (tai gali būti pagal nacionalinę bendrovių teisę sudaromos organizacinės sutartys arba kitokios sutartys, pvz., verslo nuomos susitarimai, kuriais įsigyjančiam subjektui suteikiama valdymo ir išteklių kontrolė, nors nuosavybės teisės ar akcijos jam neperduodamos);

- su tiekėjais ar klientais sudaromos labai svarbios ilgalaikės tiekimo sutartys arba suteikiami kreditai, kurie kartu su struktūriniais ryšiais taip pat gali suteikti galią daryti lemiamą įtaką.

- kai smulkiesiems akcininkams suteikiama vienvaldė kontrolė.

5.2.1.4. ar įmonė, turinti dalyvių balsų kitoje įmonėje, kuri dėl su tos kitos įmonės dalyviais sudarytų sutarčių kontroliuoja daugumą šios įmonės dalyvių balsų (įmonių susietumo pagal SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto d papunkčio pavyzdžiu galime laikyti situaciją, jei viena įmonė turi kitos įmonės 20 proc. akcijų, tačiau yra sudariusi sutartis su kitais tos įmonės akcininkais, valdančiais 40 proc. tos įmonės, ir dėl to kontroliuoja 60 proc. pirmosios įmonės akcijų).

5.3. Kelių įmonių susietumas per fizinį asmenį gali atsirasti tuo atveju, jei tos įmonės verčiasi tokia pačia veikla ar tokios pačios veiklos dalimi toje pačioje atitinkamoje rinkoje arba susijusiuose rinkose.

- SVV įstatyme susijusios rinkos apibūdinamos taip – tam tikros prekės ar paslaugos rinkos tiesioginių ryšių siejamų vartotojų ar tiekėjų rinkos.

- Susijusi rinka laikoma produkto ar paslaugos rinka, esanti tiesiogiai greta, atitinkamos rinkos vartotojų ar tiekėjų rinka. ETT sprendime yra nurodyta, kad gretima rinka laikoma produkto ar paslaugos rinka, kuri yra tiesiogiai aukštesnės ar žemesnės grandies už atitinkamą rinką (pvz. jei pareiškėjas gamina aliuminio profilius, tai aliuminio tiekėjai ir pareiškėjas veikia susijusioje (gretimoje rinkoje)

- ar veikiami toje pačioje rinkoje tikrinama pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (toliau – EVRK). Jeigu kodų skyriai sutampa, tai veikla gali būti priskiriama tai pačiai rinkai. Pavyzdžiui, pareiškėjo veikla priskiriama EVRK kodui 16.10. Medienos pjaustymas ir obliavimas. Pareiškėjas parduoda pagamintą produkciją ūkio subjektui, kurio veiklos kodas 16.23. Kitų statybinių dailidžių ir stalių dirbinių gamyba.

- Vertinant, susijusią rinką, reikia vertinti ar įmonės gali būti viena kitai prekių, ar paslaugų tiekėja. Jeigu EVRK kodų skyriai nesutampa, tai veikla gali būti priskiriama susijusiai rinkai. Pavyzdžiui, pareiškėjo EVRK veiklos kodas 16.10. Medienos pjaustymas ir obliavimas. Žaliavą perka iš ūkio subjekto, kurio EVRK veiklos kodas 02.20. Medienos ruošas.

5.3.1. Tikrinant atrinktų narių galimą susietumą, narių – fizinių asmenų (ūkininkų) atveju, jei yra jų valdoje registruotų partnerių ar šeimos narių, prašoma pateikti duomenis ir apie šeimos narius, registruotus ūkyje, ir partnerius, t. y. kai jie turi kitos įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) turinčių kitos įmonės dalyvių

susirinkimo balsų. Narių – juridinių asmenų – prašoma pateikti informaciją apie susijusias įmones ar įmones partneres. Gavus papildomus dokumentus, įvertinama, ar galimi narių ryšiai nedaro lemiamos įtakos įmonės statusui ir savarankiškumui. Jei pareiškėjas nepateikia reikalaujamų dokumentų, vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, 59 straipsnio 7 dalies nuostata, paramos paraiška atmetama.

5.3.2. Tam tikrais išskirtiniais atvejais per fizinį asmenį ar kartu veikiančių fizinių asmenų grupę susijusios įmonės gali būti ir tuo atveju, kai nėra SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto a–d papunkčiuose nustatytų įmonių ryšių. 2014 m. vasario 27 d. Europos Teisingumo Teismas sprendime byloje C-110/13 paaiškino, kad įmonės gali būti laikomos susijusiomis, kaip tai suprantama pagal Komisijos rekomendacijos 3 straipsnio 3 dalies 4 pastraipą, kai išnagrinėjus jų tarpusavio teisinius ir ekonominius santykius matyti, kad jos per fizinį asmenį arba kartu veikiančių fizinių asmenų grupę sudaro vieną ekonominį vienetą, net jei jų formaliai nesieja kuris nors iš Komisijos rekomendacijos 3 straipsnio 3 dalies pirmojoje pastraipoje (SVV įstatymo 3 straipsnio 16 dalies 1 punkto a–d papunkčiuose) nurodytų santykių.

5.3.3. Tuo atveju, kai pareiškėjų valdyme dalyvaujantys dalyviai yra ne Lietuvos Respublikoje registruoti juridiniai asmenys, nustatant įmonių dydį vadovaujamosi SVV deklaracijose pateiktais duomenimis. Kilus įtarimų, prašoma pateikti papildomus duomenis.

5.4. vadovaujantis SVV įstatymo 3 straipsnio 15 dalimi, ūkio subjektas gali išlikti savarankiškas net jei 25 proc. riba siekiama arba viršijama iki 50 proc. dėl kurios nors iš šių rūšių investuotojų:

- neformalieji investuotojai, jeigu šių investuotojų bendra investicijų į tą pačią įmonę suma ne didesnė kaip 1,25 mln. eurų;

Tai gali būti viešos investicinės korporacijos, rizikos kapitalo bendrovės, asmenys arba asmenų grupės, nuolat vykdančios rizikos kapitalo investavimo veiklą, investuojantys nuosavą kapitalą į nekotiruojamą verslą (verslo finansiniai rėmėjai), su sąlyga, kad tų verslo finansinių rėmėjų bendra investicijų suma į tą pačią įmonę būtų mažesnė kaip 1 250 000 eurų. Tokia investavimo nuostata turi būti įmonės įstatuose.

- mokslo ir studijų institucijos, kurios gali investuoti turtą;

Tai universitetų ir ne pelno tikslais veikiančių mokslinių tyrimų centrų investicijos;

- profesionalieji investuotojai;

Tai gali būti investicijos institucinių investuotojų, įskaitant regioninės plėtros fondus;

- savivaldybės, kurių metinis biudžetas mažesnis kaip 10 mln. eurų ir kurių teritorijoje gyvenamąją vietą yra deklaravę mažiau kaip 5 tūkstančiai gyventojų.

5.5. Savarankiškomis išliks 2 metus pajamų negaunantys fiziniai ir juridiniai asmenys, jei fizinis asmuo, juridinio asmens narys, valdytojas ar akcininkas iki paramos paraiškos vertinimo pabaigos išregistruoja vykdytą individualią veiklą, įmonę arba jei vykdyta/vykdoma individuali veikla nėra tapati kaip to juridinio asmens, kurio valdyme dalyvauja turintis individualią veiklą.

Pagal SVV įstatymo 2 straipsnio 3 apibrėžtį ekonominė veikla yra tuomet, kuomet siekiama gauti pajamų.

Pareiškėjams siūlyti išregistruoti 2 metus iki paraiškos pateikimo metų pajamų negaunančių fizinio asmens verslus ar likviduoti juridinius asmenis ar juos perleisti paraiškų vertinimo laikotarpiu.

6. ūkio subjekto dydžio nustatymo procesas:

6.1. Nustatoma, ar pareiškėjas yra įmonė.

Vadovaujantis SVV įstatymo 2 straipsnio 7 dalimi **įmonė** - ekonominę veiklą vykdančias **juridinis asmuo**.

Vadovaujantis ETT sprendimu, Komisijos rekomendacija bei Labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės (MVI) apibrėžties vartotojo [vadovu](#), įmone laikomas bet koks ekonominę veiklą vykdančias subjektas nepriklausomai nuo jo teisinio statuso. Įmonės apibrėžimas visų pirma apima savarankiškai dirbančius asmenis ir šeimos įmones, užsiimančias amatais ar kita veikla, ir reguliariai ekonominę veiklą vykdančias ūkines bendrijas ar asociacijas. Atsižvelgiant į tai, nustatant įmonės dydį reikia įtraukti ir fizinių asmenų, užsiimančių ekonomine veikla, rodiklius, jei per tuos fizinius asmenis atsiranda įmonių susietumas. Ši formuluotė atitinka Teisingumo Teismo sprendimuose vartojamą terminiją. Pagal ją lemiamas veiksnys yra vykdoma ekonominė veikla, o ne teisinis statusas.

Praktikoje tai reiškia, kad įmonėmis gali būti laikomi savarankiškai dirbantys asmenys, šeimos įmonės, ūkinės bendrijos ir asociacijos ar bet kokie kiti subjektai, reguliariai užsiimančios ekonomine veikla.

Pagal SVV įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje pateiktą apibrėžimą **Ekonominė veikla** – savo rizika plėtojama reguliari asmens veikla, kuri apima prekių pirkimą ar pardavimą, prekių gamybą, darbų atlikimą ar paslaugų teikimą kitiems asmenims ir kurią vykdančiam siekiama gauti pajamų.

Nustatoma iš JAR informacijos apie registravimą, finansinės atskaitomybės, fizinio asmens iš kartu su paraiška pateiktų dokumentų (verslo liudijimo, ar individualios veiklos pažymos, ar ūkininko ūkio registro, finansinės atskaitomybės, metinės pajamų deklaracijos).

6.2. Įmonės dydžio nustatymo procesas.

6.2.1. Atsižvelgiant į 5 punkte aprašytą pareiškėjo susietumo nustatymo procesą ir nustačius, ar įmonė yra savarankiška, partnerinė ar susijusi įmonė, nustatomas pareiškėjo dydis.

6.2.2. Turi būti atsižvelgiama į šiuos tris kriterijus: darbuotojų skaičių, metinę apyvartą, bendrą metinį balansą. Įmonės darbuotojų skaičių atitinka vidutinis metinis darbuotojų skaičius. Vidutinis metinis darbuotojų skaičius nustatomas pagal paskutinių metų arba, jeigu įmonė veikia ilgiau kaip dvejus metus, – pagal paskutinių dvejų metų įmonės duomenis. Įmonės finansiniai duomenys nustatomi pagal paskutinių metų arba, jeigu įmonė veikia daugiau kaip dvejus metus, – pagal paskutinių dvejų metų patvirtintų įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkinį arba įmonių grupės metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

Įmonė būtinai turi atitikti darbuotojų skaičiaus kriterijų. Tačiau įmonė gali pasirinkti laikytis arba apyvartos (pardavimo pajamos), arba bendro balanso (turto vertė iš viso) viršutinės ribos. Abiejų reikalavimų atitikti nereikia ir ji gali vieną iš šių ribų viršyti.

Turi būti lyginami įmonės duomenys su nustatytomis ribomis ir pagal šiuos tris kriterijus nustatoma, ar įmonė yra labai maža, ar mažoji, ar vidutinė įmonė:

Įmonių kategorija	Darbuotojų skaičius: metiniai darbo vienetai (MDV)	Metinė apyvarta	arba	Bendras metinis balansas
Vidutinės	< 250	≤ 50 mln. EUR	arba	≤ 43 mln. EUR
Mažosios	< 50	≤ 10 mln. EUR	arba	≤ 10 mln. EUR
Labai mažos	< 10	≤ 2 mln. EUR	arba	≤ 2 mln. EUR

6.2.3. Nustatant įmonės dydį vadovaujama SVV deklaracija, SODROS duomenimis (patikrinamas darbuotojų skaičius (jei nėra galimybės patikrinti SODROS duomenų, pareiškėjo prašoma pateikti SODROS pažymą), JAR pateikta finansinė atskaitomybė – balansine turto verte ir (arba) metinėmis pajamomis (jei nėra galimybės patikrinti JAR, pareiškėjo prašoma pateikti finansinę atskaitomybę).

6.2.4. **savarankiškos** įmonės dydžiui nustatyti naudojami tik tos įmonės darbuotojų skaičiaus duomenys ir metinėse finansinėse ataskaitose pateikti finansiniai duomenys.

6.2.5. **partnerinių** įmonių atveju, nustatant įmonės dydį, prie pareiškėjo duomenų turi būti pridėta tam tikrą partnerės įmonės darbuotojų skaičiaus ir finansinių duomenų dalis. Ši dalis atitinka procentinę turimų akcijų arba balsavimo teisių dalį (didesniąją iš jų).

Pavyzdžiui, jeigu pareiškėjui priklauso 30 proc. kitos įmonės, ji prie savo duomenų pridėda 30 proc. įmonės partnerės darbuotojų skaičiaus, apyvartos arba bendro balanso. Jei įmonių partnerių yra daugiau, tokį patį skaičiavimą reikia atlikti kiekvienos įmonės partnerės – artimiausios gamintojų grandies arba vartotojų grandies įmonės – atveju.

Taip pat prie pareiškėjo duomenų pridedamas partnerinės įmonės kitų partnerinių įmonių darbuotojų skaičius ir finansiniai duomenys proporcingai pirmosios partnerinės įmonės turimų jos partnerinės įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba dalyvių balsų skaičiui, jeigu partnerinės įmonės kitos partnerinės įmonės su pareiškėju yra susijusios tiekimo ir vartojimo ryšiais (yra viena kitos produkcijos vartotojos (tiekėjos)).

Be to, reikia atsižvelgti į proporcingą kiekvienos su bet kuria iš įmonės partnerių susijusios įmonės, duomenų dalį. Tačiau į įmonės partnerės partnerių įmonių duomenis atsižvelgti nereikia.

6.2.6. **Susijusių** įmonių atveju nustatant, ar įmonė pagal apibrėžtį neviršija darbuotojų skaičiaus ribos ir vienos iš finansinių ribų, reikia prie jos duomenų pridėti 100 proc. su ja susijusios įmonės duomenų.

6.2.7. Reikia atsižvelgti nuo kada įmonė viršijo darbuotojų skaičiaus ir (ar) finansines ribas:

Kas atsitinka viršijus kurią nors ribą?

MVĮ apibrėžties 4 straipsnio 2 dalies nuostata teikia daugiau stabilumo ir tikrumo įmonėms, kurių rodikliai beveik siekia viršutines ribas ir rizikuojama laikinai jas viršyti išskirtiniais metais ir (arba) nepastoviose rinkose. Tad jeigu įmonė atitinkamais metais viršija darbuotojų skaičiaus ar finansines ribas, tai jos padėties nekeičia ir ji išlaiko MVĮ statusą, turėdą tų ataskaitinių metų pradžioje. Tačiau ji MVĮ statuso netenka, jei tas ribas viršija du iš eilės ataskaitinius laikotarpius.

Priešingu atveju įmonė gali įgyti MVĮ statusą, jei ji pirmiau buvo didelė įmonė, tačiau paskui du iš eilės ataskaitinius laikotarpius nesiekė nustatytų viršutinių ribų.

Atvejo Nr.	N (ataskaitiniai metai) ⁽³⁾	N-1	N-2	MVĮ statusas
1	MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ
2	MVĮ	MVĮ	Ne MVĮ	MVĮ
3	MVĮ	MVĮ	MVĮ	MVĮ
4	MVĮ	Ne MVĮ	MVĮ	MVĮ
5	Ne MVĮ	MVĮ	MVĮ	MVĮ
6	Ne MVĮ	Ne MVĮ	MVĮ	Ne MVĮ
7	Ne MVĮ	MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ
8	Ne MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ	Ne MVĮ

⁽³⁾ Vėliausiu patvirtintu ataskaitiniu laikotarpiu.

Komisijos rekomendacijos priedo 4 straipsnio 2 dalies tikslas – užtikrinti, kad augančios įmonės nebūtų už tai „baudžiamos“ MVĮ statuso praradimu, nebent ilgesnį laiką viršytų atitinkamas ribas. Komisijos rekomendacijos priedo 4 straipsnio 2 dalis netaikoma tuo atveju, kai įmonės atitinkamas MVĮ ribas viršija pasikeitus savininkui, po įmonių susijungimo ar įsigijimo, kuris įprastai nelaikomas laikinu ir nėra kintamas dalykas. Pasikeitus savininkui įmonės reikia vertinti pagal jų akcininkų struktūrą sandorio metu, o ne tada, kai uždarytos vėliausios sąskaitos, taigi MVĮ statuso galima netekti iškart. Žr. 2012 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimo 2012/838/ES 1.1.3.1 skirsnio 6 dalį e p.

Jeigu įmonė atitinkamais metais viršija darbuotojų skaičiaus ar finansines ribas, tai jos padėties nekeičia ir ji išlaiko MVI statusą, turėtą tų ataskaitinių metų pradžioje. Tačiau ji MVI statuso netenka, jei tas ribas viršija du iš eilės ataskaitinius laikotarpius. Priešingu atveju įmonė gali įgyti MVI statusą, jei ji pirmiau buvo didelė įmonė, tačiau paskui du iš eilės ataskaitinius laikotarpius nesiekė nustatytų viršutinių ribų.

6.2.8. Nustatant naujai įsteigtų įmonių dydį, kurių sąskaitos dar nebuvo patvirtintos, kai taikomas 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014 ir (ar) Komisijos rekomendacija, naudotini duomenys yra apskaičiuojami pagal per finansinius metus apskaičiuotą *bona fide* įvertį. Kai naujai įsteigtų įmonių dydis nustatomas vadovaujantis SVV įstatymu, įmonių, turinčių patvirtintas trumpesnio kaip 12 mėnesių laikotarpio finansines ataskaitas ar kitus finansinius dokumentus, ir naujai įsteigtų įmonių, kurių metinės finansinės ataskaitos, metinės konsoliduotosios finansinės ataskaitos ar kiti finansiniai dokumentai dar nėra patvirtinti, SVV įstatymo 6 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų sąlygų atitiktis nustatoma pagal vidutinį metinį darbuotojų skaičių, finansinius duomenis (pasirinktinai – balanse nurodyto turto vertę arba metines pajamas) nuo įmonės įregistravimo Juridinių asmenų registre ir planuojamus finansinių metų duomenis.

6.2.9. Jeigu pareiškėjas yra KO, taikoma tokia pati vertinimo tvarka, kaip ir vertinant kitas įmones, t. y. į darbuotojų sąrašą netraukti KO narių. Tuo atveju, jeigu KO valdyme dalyvauja iki 30 narių, tikrinami visi nariai, o jeigu KO narių skaičius viršija 30, kreipiamasi į Agentūrą dėl 2/3 narių atsitiktinės atrankos atlikimo – tik jų duomenys naudojami vertinant susietumą. Jei reikia, imtis turi būti plečiama. Atliekant atranką imtyje neturi būti akivaizdaus susietumo atvejų (pvz., pagal pavardę). Tokie atvejai turi būti vertinami papildomai prie 2/3 imties.

6.2.10. Nustatant įmonės dydį ar susietumą per fizinį asmenį, fizinis asmuo neprivalo užsiimti ekonomine veikla, kad atsirastų susietumas.

6.3. Nepriklausomai nuo to, ar įmonė rengia konsoliduotąsias finansines ataskaitas, ar ne, jos galutiniai vertinami duomenys turėtų apimti:

- visų įmonių partnerių duomenis;
- visų su ja susijusių įmonių duomenis;
- visų su bet kuria iš jos partnerių susijusių įmonių duomenis;
- visų įmonių, susijusių su įmonėmis, kurios susijusios su vertinama įmone, duomenis;
- visų su vertinama įmone susijusių įmonių turimų partnerių duomenis.

Į įmonių partnerių ryšius su savo partnerėmis neatsižvelgiama.

Įmonės dydžio apskaičiavimo pavyzdys:

6 pavyzdys

Įmonės
partnerės
ir susijusių
įmonių
partnerės

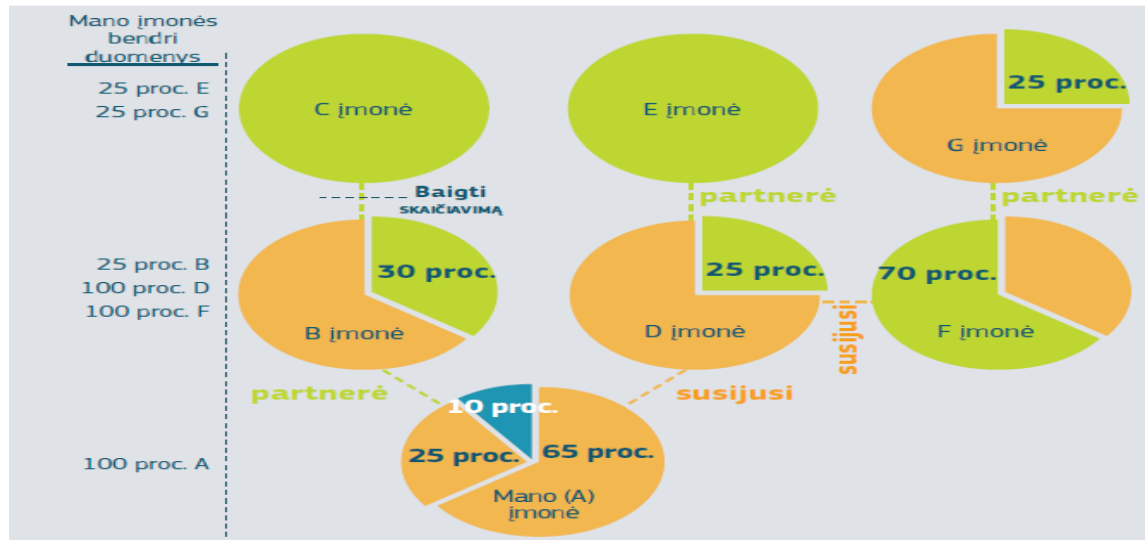
Aplinkybės

B įmonė yra mano įmonės (A įmonė) partnerė, kurią su mano įmone sieja 25 proc. nuosavybės dalis. C įmonė yra B įmonės partnerė, su kuria ją sieja 30 proc. dalis. Be to, mano (A) įmonė yra 65 proc. dydžio nuosavybės dalimi susijusi su D įmone, o E įmonė yra D įmonės partnerė, su kuria ją sieja 25 proc. dalis. D įmonė turi su ja susijusią įmonę, o ši savo ruožtu turi įmonę partnerę.

Apskaičiavimas

Reikia atsižvelgti į proporcingą visų vertinamos įmonės partnerių įmonių ir bet kokios susijusios įmonės partnerių duomenų dalį. Tačiau į įmones, kuri yra vertinamos įmonės partnerės partnerė, duomenis atsižvelgti nereikia.

Mano įmonė, iš viso = 100 proc. A + 25 proc. B + 100 proc. D + 25 proc. E + 100 proc. F + 25 proc. G įmonės duomenų.



7. Ar įmonė savarankiškai paraiškos pateikimu metu, nustatoma pagal įmonių tarpusavio ryšius paraiškos pateikimo dieną.

8. Atliekant aukščiau išvardintus veiksmus, pildoma susietumo tikrinimo atsekamumo lentelė (Procedūros aprašo 41 priedas). Tais atvejais, kai pareiškėjas nurodo, kad su pareiškėju susijęs juridinis asmuo save identifikuoja kaip rizikos kapitalo investicinį fondą, taip pat atliekami veiksmai, įvardinti žemiau nurodytoje Rizikos kapitalo fondų nustatymo tvarkoje. Surinkta informacija analizuojama. Nustačius partnerines ir/ar susijusias įmones, pareiškėjo dydis nustatomas sumuojant susijusių ir/arba partnerinių įmonių duomenis (apyvartą, darbuotojus, turtą). Pažymėtina, kad SVV statuso deklaracijoje turi būti nurodomos ne tik visos su deklaruojančiąja įmone susijusios įmonės ir partnerinės įmonės, bet ir tų susijusių įmonių susijusios įmonės ir partnerinės bei partnerinių įmonių susijusios įmonės.

9. Rizikos kapitalo fondų nustatymo tvarka:

9.1. Tais atvejais, kai pareiškėjas nurodo, kad su pareiškėju susijęs juridinis asmuo save identifikuoja kaip rizikos kapitalo investicinį fondą, siekiant patikrinti, ar galima juridinį asmenį laikyti rizikos kapitalo fondu, JAR patikrinama juridinio asmens registravimo duomenys:

9.1.1. Ar juridinis asmuo yra registruotas;

9.1.2. Ar pateikti juridinio asmens įstatai;

9.1.3. Kokia veikla nurodyta JAR.

9.2. Jei nustatoma, kad juridinis asmuo yra įregistruotas JAR ir nurodyta, kad jo veikla yra kaip rizikos kapitalo investicinė veikla ir visi įrašai yra galiojantys, daugiau jokie tikrinimai neatliekami.

9.3. Jei nustatoma, kad juridinis asmuo yra įregistruotas JAR, bet jo veikla nurodyta kita nei rizikos kapitalo investicinė veikla arba šalia šios veiklos nurodytos ir kitos veiklos, pareiškėjui rašomas paklausimas ir prašoma jo pateikti įrodymus, kad su pareiškėju susijęs juridinis asmuo užsiima rizikos kapitalo investicine veikla bei jog įmonė nėra korporacinio rizikos kapitalo įmonė, nes joms išimties netaikomos.

9.4. Informacija, ar Lietuvoje registruotas juridinis asmuo turi leidimą užsiimti rizikos kapitalo investicine veikla, tikrinama Lietuvos banko internetinėje svetainėje (<https://www.lb.lt/licencijos>). Leidimus Lietuvos bankas išduoda tik toms įmonėms, kurių akcijomis yra prekiaujama akcijų biržoje.

9.5. Jei su pareiškėju susijęs juridinis asmuo, kuris save identifikuoja kaip rizikos kapitalo investicinį fondą, yra registruotas ne Lietuvoje, pareiškėjas, siekdamas įrodyti, kad su juo susijęs asmuo yra rizikos kapitalo investicinis fondas, privalo pateikti tą faktą įrodančius dokumentus. Tinkamais dokumentais laikomi šie – juridinio asmens registravimo dokumentai (gali būti prašoma pateikti dokumentų, kuriais kreiptasi į užsienio valstybės atitinkamą instituciją bei jos atsakymas ir registravimo faktą įrodantis dokumentas), juridinio asmens įstatai bei kiti rizikos kapitalo investicinę veiklą pagrindžiantys dokumentai). Siunčiant paklausimą dėl papildomų dokumentų pateikimo, pareiškėjas informuojamas, kad jeigu prašomų dokumentų nepateiks, juridinis asmuo nebus laikomas rizikos kapitalo fondu.

9.6. Jei pareiškėjas VVG neįrodo (nepateikia prašomų dokumentų/informacijos), kad su juo susijęs juridinis asmuo gali būti laikomas rizikos kapitalo investiciniu fondu, laikoma, kad jis nėra laikytinas rizikos kapitalo investiciniu fondu.
